

DCI-1901100102041000 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2019) Examination

July - 2022

Sanskrit : CCT - 10

(Vedang) (Nirukta A. 2 / Siksa Niyat Chhand) (New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના / Instructions :

- (૧) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ સરખા છે.
(1) Each question carries equal marks.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) Figure to right indicate full marks.

૧ (અ) નીચેના બે વાક્યોને સંદર્ભ સહિત સમજાવો : ૭

1 (a) Explain **two** of the following sentences with reference 7
to the context :

- (1) નાવૈયાકરણાય। નાનુપસન્નાય। અનિદંવિદે કા। નિત્યં હ્યવિજ્ઞાતુવિજ્ઞાનેઽસૂયા।
(2) શાકપૂણિઃ સંકલ્પયાંચક્રે સર્વા દેવતા જાનામીતિ। તસ્મૈ દેવતોભયલિજ્ઞા
પ્રાદુર્ભૂવ। તાં ન જજ્ઞે।
(3) તત્કો વૃત્રઃ। ત્વાષ્ટ્રોઽસૂર ઇતિ ઐતિહાસિકાઃ। મેઘઃ ઇતિ નૈરુક્તાઃ।
(4) તત્રેતિહાસમાચક્ષતે। વિશ્વામિત્રઃ ઋષિઃ સુદાસઃ પૈજવનસ્ય પુરોહિતો
બભૂવ॥

(બ) નીચેના બે શ્લોકોનો સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો : ૭

(b) Translate with explanation of any **two** of the following: 7

- (1) ઉદાત્તઃ ચાઽનુદાત્તશ્ચ સ્વરિત્તશ્ચ સ્વરાઃ ત્રયઃ।
હ્રસ્વો દીર્ઘઃ પ્લુત ઇતિ કાલતો નિયમા અચિ॥
(2) વ્યાઘ્રી યથા હરેત્ પુત્રાન્ દંષ્ટ્રાભ્યાં ન ચ પીડયેત।
ભીતા પતનભેદાભ્યાં તદ્વદ્ વર્ણાન્ પ્રયોજયેત્॥
(3) ગીતી શીઘ્રી શિરઃ કમ્પી તથા લિખિતપાઠકઃ।
અનર્થજ્ઞોઽલ્પકઠ્ઠશ્ચ ષડેતે પાઠકાઽધમાઃ॥
(4) સુતીર્થાદાગતં વ્યક્તં સ્વામ્નાતં સુવ્યવસ્થિતમ્।
સુસ્વરેણ સુવક્ત્રેણ પ્રયુક્તં બ્રહ્મ રાજતે॥

૨	(અ) નીચેના બે શબ્દોનાં યાસ્કાનુસાર નિર્વચન આપો :	૭
૨	(a) Give etymology with reference to Yaska two of the following :	7
	(1) કમ્બોજા:	
	(2) નિર્ઝતિ:	
	(3) દધિક્રા:	
	(4) હિરણ્યમ્	
	(બ) નીચેના બે છંદોનાં લક્ષણ આપી તેનું બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો:	૭
	(b) Define any two metres of the following and explain their structure with illustrations :	7
	(1) શિખરિણી	
	(2) માલિની	
	(3) સ્ત્રગ્ધરા	
	(4) શશિકલા	
૩	નિર્વચનનાં સિદ્ધાંતોની સમીક્ષા કરો.	૧૪
૩	Critically explain the principles of નિર્વચન:।	14
	અથવા / OR	
૩	પાણિનીય શિક્ષાના પ્રમુખ વિષયો વર્ણવો.	૧૪
૩	Describe main topics of પાણિનીય શિક્ષા:।	14
૪	આર્યા છંદને સમજાવી તેના પ્રકાર વિશે માહિતી આપો.	૧૪
4	Explain આર્યા metre and give detail about its type.	14
	અથવા / OR	
૪	અર્ધસમવૃત્ત છંદ કોને કહે છે તે સમજાવી 'અપરવકત્ર' અને 'પુષ્પિતાગ્રા' છંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.	૧૪
4	Explain what is called અર્ધસમવૃત્તછન્દ: and explain with example અપરવકત્ર: and પુષ્પિતાગ્રા છન્દ:।	14
૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો :	૧૪
5	Write short notes on any two of the following :	14
	(૧) ગૌ: શબ્દ અંગેના વિવિધ મતો.	
	(1) Different views about the word ગૌ:।	
	(2) ઉત્તમપાઠકલક્ષણાનિ।	
	(3) દણ્ડક:	
	(4) તસ્મૈ પાણિનયે નમ:।	